

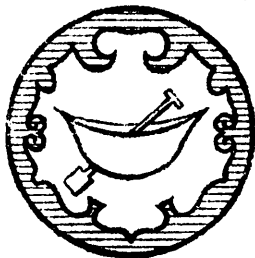
DZIENNIK

ZARZĄDU

Redakcja i administracja
Plac Wolności 1.

Administracja czynna od godz. 9-12 wp.
Redakcja od godz. 1-2 po południu.

Pranumerata: Kwartalnie . Mk. 180.--
Miesięcznie . " 60.--

M. ŁODZI

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szpalty na stronie) Mk. 20.-- Przed tekstem Mk. 50.-- za wiersz (dwie szpalty na stronie). Drobne 5 marek za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 50.--

Cena egzemplarza 30 Marek

Nr 43. (106.)

Łódź, wtorek, 25 października 1921 r.

Rok III.

Dział sprawozdawczy.

Z Obrad Magistratu.

Uchwała No. 1136.

Poddając rewizji uchwałę Magistratu No. 682 z dnia 3. czerwca 1921 roku, postanowiono podwyższyć z dniem 1. października 1921 r. wysokość diet, wypłacanych członkom Magistratu i Rady Miejskiej oraz pracownikom Zarządu Miejskiego, delegowanym w interesach służbowych poza granice m. Łodzi, w sposób następujący:

- członkom Magistratu i Rady Miejskiej, dyrektorom oraz naczelnikom poszczególnych wydziałów z mk. 1.500.-- do mk. 3.000.-- dziennie;
- referentom, kierownikom biur i urzędnikom wszystkich kategorii z mk. 1.315.-- do mk. 2.500.-- dziennie, oraz
- wóźnicom z mk. 510.-- do mk. 900.-- dziennie.

Z obrad Rady Miejskiej.

Protokół

48 (III sesji) w 2-im terminie, zg. z § 81 D. o S. M. posiedzenia Rady Miejskiej.

Łódź, dn. 13 października 1921 r.

Komplet radnych: 59. Komplet członków Magistratu: 9. Obecnych radnych: 39. Obecnych członków Magistratu: 7.

Posiedzenie otworzył o godz. 8 min. 20 wiecz. zastępca przewodniczącego Rady Miejskiej r. J. Rozenblatt, w obecności 32 członków Rady (liczba ta stopniowo powiększa się do 39), zaprosiwszy do stołu prezydjalnego rr. sekretarzy W. Adamskiego i G. Praszkiara, oraz sekretarza Prezydjum, p. P. Rundo do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. Oświadczenie przewodniczącego, iż z powodu niedojścia do skutku posiedzenia w pierwszym terminie, wyznaczonego na godzinę 6-tą, posiedzenie obecne, jako w drugim terminie, jest prawomocne bez względu na liczbę obecnych.

2. Zawiadomienia radnych: Arndta, Bin-kowskiej, Danielewicz, Gerhardta, Gulewskiego, Guzowskiego, Kenigsberga, Kotkowskiego, Kropfa, Marciniaka, Margolisa, Włodarskiego, Wójciaka i Zyngerowej, usprawiedliwiających nieobecność swą na posiedzeniu w dniu dzisiejszym.

Uchwalono:

A. Poza porządkiem dzianym za uznaniem nagłości:

I. W sprawie opłat na rzecz Kasy Miejskiej w Łodzi od spirytusu, win i wyrobów wódczanych:

- Rozesłanie projektu Statutu uznać za pierwsze czytanie.
- Rada Miejska, w związku z wnioskiem Magistratu Nr 1289 z dn. 12 października 1921 r., wobec

a) niezatwierdzenia dotychczas przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uchwały Rady Miejskiej № V z dnia 31 maja 1921 roku w sprawie Statutu o poborze opłat na rzecz Kasy Miejskiej w Łodzi od spirytusu i wódek monopolowych, oraz wyrobów wódczanych, i

b) zniesienia rządowego monopolu wódczanego,—

postanawia zatwierdzić w drugim i trzecim czytaniu.

Statut o poborze opłat na rzecz Kasy Miejskiej w Łodzi od spirytusu, wszelkiego rodzaju win i wyrobów wódczanych.

§ 1.

Osoby, instytucje i przedsiębiorstwa, sprowadzające do miasta Łodzi wzgl. produkujące w Łodzi spirytus, wszelkiego rodzaju wyroby wódczane oraz wina, obowiązane są do uiszczenia opłat na rzecz Kasy Miejskiej w Łodzi w wysokości 10% pobieranych przez Rząd opłat akcyzowych, nie mniej jednak, jak mk. 100.—od jednego litra 100% alkoholu od spirytusu i wyrobów wódczanych i 10% opłaty celnej od win, sprowadzonych z zagranicy łącznie z dopłatą do cła (agio).

Uwaga. Nie podlegają opłacie wina owocowe, wolne od alkoholu.

§ 2.

Pobór opłat miejskich odbywa się na podstawie dokumentów przewozowych, wystawianych przez wytwórnie, składy hurtowe, koleje państwowe i inne instytucje i przedsiębiorstwa oraz na podstawie dokumentów, wystawionych przez Urzędy Skarbowe Akcyz, Komory Celne i wszelkie rodzaju zakłady, uskuteczniające dostawę trunków do Łodzi.

§ 3.

Do uiszczenia opłat miejskich obowiązane są:

a) przedsiębiorstwa, produkujące spirytus i wszelkiego rodzaju wyroby wódczane w Łodzi;

b) likiernie i t. p. przedsiębiorstwa, wytwarzające wszelkiego rodzaju wyroby wódczane w Łodzi;

c) hurtownie oraz handle win i wódek, i

d) restauracje i poszczególne osoby, o ile sprowadzają napoje alkoholowe wprost z rozlewni lub miejsc sprzedażnych, położonych poza obrębem miasta Łodzi.

§ 4.

Osoby fizyczne i prawne, wprowadzające do miasta napoje alkoholowe i wina, obowiązane są zawiadomić Magistrat w ciągu 3-ch dni od daty przybycia transportu napojów o ilości alkoholu lub wina, podlegającego opłatom miejskim na zasadzie niniejszego Statutu.

§ 5.

Opłatę uiszcza się w Kasie Miejskiej przy odpowiednim nakazie płatniczym. Opłata nieuiszczona w ciągu tygodnia od dnia doręczenia nakazu płatniczego będzie ściągnięta w drodze postępowania egzekucyjno-administracyjnego z doliczeniem 5% kary za każdy miesiąc zwłoki oraz kosztów sekwestracyjnych.

§ 6.

Magistrat prowadzi kontrolę przez swoich funkcjonariuszów, czy od wszystkich sprowadzonych i wyprodukowanych w Łodzi napojów alkoholowych uiszczona została właściwa i całkowita opłata miejska.

Dla ułatwienia kontroli Magistrat, po porozumieniu się z właściwym Urzędem Skarbowym Akcyz wprowadzi system specjalnych banderoli w opłatach miejskich zawierających alkohol i wino.

§ 7.

Winni utajenia opłat lub też osoby, zarówno fizyczne, jak prawne, uchylające się od uiszczenia tychże, będą pociągnięte do wpłacenia 10—do 50—krotnej sumy utajonych kwot w drodze postępowania administracyjnego.

§ 8.

Przepisy wykonawcze do niniejszego statutu wyda Magistrat.

§ 9.

Statut niniejszy obowiązuje od dnia ogłoszenia go w drodze urzędowej przez Magistrat i od tego dnia podlegają opłatom miejskim wszelkiego rodzaju wyroby wódczane i wina, jakie będą na składach w likierniach, w przedsiębiorstwach, wytwarzających wyroby wódczane, sklepach, hurtowniach win i wódek, restauracjach i t. p.

II. W sprawie opłat obrotowych od produkcji na rzecz Kasy Miejskiej m. Łodzi:

1. Rozesłanie projektu Statutu uznać za pierwsze czytanie.

2. Rada Miejska, w związku z wnioskiem Magistratu № 1240 z dn. 12 października 1921 r., wobec uchylecia przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych reskryptem № S. M. 1674 z dnia 31 sierpnia 1921 roku Statutu o podatku od energii mechanicznej, używanej do celów przemysłu (uchwała Rady Miejskiej № 1 z dnia 14 czerwca 1921 r.), postanawia zatwierdzić w drugim i trzecim czytaniu

Statut dotyczący poboru opłat obrotowych od produkcji na rzecz Kasy Miejskiej m. Łodzi.

§ 1.

Opłatom obrotowym od produkcji podlegają:

a) wszystkie przedsiębiorstwa przemysłowe, opłacające podatek przemysłowy od I-jej do VI-jej kategorii włącznie, położone w obrębie m. Łodzi, wytwarzające i przerabiające surowce lub półsurowce wzgl. wykończające wszelkiego rodzaju przedmioty;

b) hurtowne składy takich samych przedsiębiorstw, położonych poza obrębem miasta Łodzi.

Uwaga. Opłatom obrotowym od produkcji nie podlegają zakłady wytwórcze przy robotniczych współdzielniach spożywczych.

§ 2.

Opłaty obrotowe od produkcji pobiera się w wysokości 0,5% od

wartości sprzedażnej wyprodukowanych, przerobionych wzgl. wykonanych przedmiotów.

§ 3.

Rada Miejska m. Łodzi na wniosek Magistratu może obniżyć oznaczoną w § 2 stopę opłat do 0,2% dla poszczególnych grup produkcji w uwzględnieniu specjalnych warunków ekonomiczno — gospodarczych tychże grup.

§ 4.

Prawo miasta do poboru opłat rozpoczyna się od chwili uiszczenia ceny sprzedażnej lub jakiegokolwiek jej części przez odbiorcę towaru.

Przez uiszczenie ceny rozumie się nie tylko zapłatę w gotówce, lecz również wydanie czeku, weksłu, dopisanie w rachunku bieżącym na dobro i t. p., przy zamianie zaś — wręczenie innego przedmiotu.

§ 5.

Każde przedsiębiorstwo, podlegające opłatom obrotowym od produkcji, obowiązane jest prowadzić księgi produkcyjne wedle wzoru ustalonego przez Magistrat m. Łodzi.

Do ksiąg tych zapisuje się całą produkcję i wartość sprzedażną tejże.

§ 6.

Przedsiębiorstwa, podlegające tym opłatom, obowiązane są pobrać na rzecz miasta kwoty wpłacać do Kasy Miejskiej przy specjalnym nakazie płatniczym 20-go i 5-go każdego miesiąca za poprzedzający okres 2-tygodniowy.

W razie nieuiszczenia w przewidzianym terminie należnych miastu opłat, cała zaległość będzie ściągnięta w drodze postępowania egzekucyjno-administracyjnego z doliczeniem 5% kary za każdy rozpoczęty miesiąc i kosztów sekwestracyjnych.

§ 7.

W razie utajenia całości lub części przypadających miastu opłat winni utajenia będą pociągnięci do wpłacenia od 10-cio do 50-cio krot-

nej kwoty utajonych opłat w drodze postępowania administracyjnego.

§ 8.

Organom kontrolującym Magistratu przysługuje prawo wstępu w każdej chwili do lokali przedsiębiorstw, przeglądania wszelkich ksiąg, dokumentów i korespondencji oraz żądania od przedsiębiorcy lub jego personelu wszelkich wyjaśnień, potrzebnych dla ustalenia wysokości opłat w myśl niniejszego Statutu.

§ 9.

Przepisy wykonawcze do niniejszego Statutu wyda Magistrat.

§ 10.

Statut niniejszy obowiązuje od dnia ogłoszenia go przez Magistrat w drodze urzędowej.

III. W sprawie przedłużenia handlu w sklepach spożywczych w związku ze zbliżającymi się żydowskimi świętami szalasów:

Wobec tego, że święta szalasowe żydowskie przypadają w niedzielę dnia 16-go b. m. oraz w niedzielę dnia 23-go b. m. Rada Miejska postanawia.

1. dla umożliwienia ludności żydowskiej poczynienia zakupów na święta powyższe, zezwala się na handel w sklepach powyższych w soboty dnia 15. 10. i dnia 22. 10. 1921 r. od godziny 6^{1/2} do 10-ej wieczór;

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały wzgl. niezwłocznego poinformowania czynników międzynarodowych w celu wydania właściwych zarządzeń.

IV. W sprawie wyrażenia protestu przeciwko zamachom Rządu na 8-godzinny dzień roboczy:

8-godzinny dzień roboczy jestto żądanie zasadnicze klasy robotniczej o które proletarijat już walczy dziesiątki lat.

W dobie obecnej, kiedy reakcja z dniem każdym się potęguje postawa klasy posiadającej staje się co-

raz bardziej wyzywającą. Chcąc polepszyć stan gospodarczy kraju, który został doprowadzony do ruiny dzięki nieudolności czynników międzynarodowych i żarłocznym apetytom klas posiadających, burżuazja zamierza to uczynić na rachunek klasy robotniczej; przez uchylenie 8-godzinnego dnia roboczego, który proletarijat wywalczył sobie kosztem tylu krwawych ofiar.

Łódzka Rada Miejska protestuje jaknajenergiczniej przeciwko zamachom burżuazji na prawa klasy robotniczej, oświadcza, iż solidaryzuje się w zupełności z walką klasy robotniczej o jej najżywotniejsze prawa, stwierdzając jednocześnie iż zamach Rządu na prawnie ustalony 8-godzinny dzień roboczy godzi w zasadę uchwaloną przez Sejm Ustawodawczy.

W sprawie powyższej r. Helman w imieniu frakcji Żydowskiej oraz r. Lichtenstein w imieniu frakcji „Bundu” oświadcza, iż wobec niemożności zabrania głosu ze względu na przerwanie dyskusji, nie biorą udziału w głosowaniu.

B. W sprawach objętych porządkiem dziennym.

I. W sprawie budżetu Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1921-szy:

W debacie generalnej w dalszym ciągu zabierają głos: r. Uta — w imieniu frakcji Niemieckiej, r. Rozenblatt i r. Helman — w imieniu frakcji Żydowskiej, i r. Adamski — w imieniu Chrześcijańskiej Demokracji, przyciem ten ostatni zgłasza szereg wniosków.

Wobec wyczerpania listy mówców przewodniczący oświadcza, iż została ukończoną debata generalna nad całokształtem budżetu.

Wobec spóźnionej pory przewodniczący o godzinie 11-ej wieczór zamyka posiedzenie, odracząc przegłosowanie wniosków, zgłoszonych w czasie debaty generalnej do jedne-

go z najbliższych posiedzeń Rady Miejskiej.

Przewodniczący:
(—) J. Rozenblatt,
A. Remiszewski,
S. Rapalski.

Prowadzący protokół: (—) P. Rundo.

Sprawozdanie Urzędu Stanu Cywilnego za m. wrzesień 1921 r.

Działalność Urzędu Stanu Cywilnego w miesiącu wrześniu r. b. przedstawia się jak następuje:

Zgłoszenia urodzeń.

Tablica I.

Termin	do 8 dni		do roku		do 5 lat		do 10 lat		do 15 lat		do 20 lat		powyżej 20 lat
	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.	
Pleć													
Baptyst.			2										
Żydów	15	5	88	74	29	32	108	137	41	44	9	19	4

baptystów 2

Razem zgłoszeń urodzeń

żydów 607

Uwaga: Na ogólną liczbę dzieci, zarejestrowanych w terminie 8-iodniowym, było 1 — martwourodzone płci żeńskiej.

Zarejestrowano 199 zgonów żydów i 2 baptystów, w tem 49 — dzieci w wieku do 1 roku, oraz sporządzono 124 akta ślubu, w tem 2 baptystów; przyczem zalegalizowano związki małżeńskie, zawarte przed kilkunastu laty. (p. tabl. II.)

Zgłoszenia ślubów.

Tablica II.

W dniu dokonania obrzędu religijnego	na il. dzień	do roku	do 5 lat		do 10 lat		do 15 lat		do 20 lat		powyżej 20 lat
			do 5 lat	do 10 lat	do 15 lat	do 20 lat	do 20 lat	do 20 lat			
2	6	94	7	7	3	5					

Uprawniono 56 dzieci, przez wniesienie ich do akt małżeństwa, wskutek czego zabezpieczono im majątek i prawa dzieci ślubnych.

W myśl art. 94 Kod. Cyw. wniesiono do tutejszych rejestrów ślubu, akt małżeństwa, sporządzony w Karlsbadzie i zalegalizowany przez odnośne władze.

W zastosowaniu paragrafu 54 Kod. Cyw. sporządzono 45 aktów znania, Poświadczono 127 zapowiedzi ślubu. Wydano z archiwum wyciągów:

pełnych	389
skrótów	1411
do celów szkolnych	6
Razem	1806

Na mocy wyroków sądowych uznano 6 małżeństw za rozwiązane przez rozwód, o czym zgodnie z paragrafem 85 Kod. Cyw. uczyniono adnotacje na odnośnych aktach, a odpisy przesłano do archiwum hipotecznego, celem wciągnięcia ich do duplikatów. Przesłano do 263 miejskich i wiejskich gmin politycznych, wykazy z zaimatrykulowanych ślubów, urodzeń i zgonów, za I kwartał r. b., celem poczynienia odpowiednich wzmianek w księgach stałej ludności. Wypełniono 12 kwestionariuszy sądowych, oraz załatwiono korespondencję z gminami politycznymi i władzami w 82 sprawach. Sporządzono i przesłano tygodniowe wykazy statystyczne do miejskiego Urzędu Statystycznego.

Kasa w miesiącu sprawozdawczym wykazuje wpływów:

Mk. 494.585.—

przyczem po wylegitymowaniu się z pobierania zapomóg z miejskich instytucji Opieki Społecznej, zwolniono z opłat 16 osób.

W miesiącu sprawozdawczym Urząd opracował regulamin oraz zastosował do M. W. R. i O. P. obszernie umotywowane memorjały: 1) w sprawie rejestracji małżeństw zawartych poza granicami kraju i dzieci: urodzonych z tych małżeństw, oraz 2) wniesienia do rejestrów osób, które przeszły z wyznań chrześcijańskich na judaizm.

Przewodniczący Wydziału

Prezydent Rzewski.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Budownictwa za czas od 1. IV. do 30. VI. 1921 r.

I. Oddział Budownictwa.

Przez szerega większych i mniejszych napraw, oraz dostaw materiałów budowlanych dla poszczególnych wydziałów Magistrata dokonano remontu budynku teatru miejskiego przy ul. Dzielnej 18, przeprowadzono remont oraz odświeżono lokal państwowego gimnazjum żeńskiego przy ul. Pomorskiej 16, przy szkole na Zagajnikowej wymurowano około 600.000 szt. cegły, zrobiono około 1200 mtr. 2 stropów żelbetowych i oddano firmie „Silvars” do wykonania 300 okien dla tejże szkoły na wszystkie piętra.

Rozpatrzone i przygotowano do zatwierdzenia 60 planów budowlanych, oraz zakwalifikowano do rozbiórki 18 budynków drewnianych, grożących zawaleniem i nie nadających się dla celów mieszkaniowych. Rozpatrzone 150 planów zdjętych z natury i przestano je z odpowiednią opinią do Wydziału Przemysłowego przy Województwie Łódzkim w celu udzielenia koncesji.

Doprowadzono do stanu używalności oświetlenia gazowego w szkole przy ul. Wodnej 44, dokonano instalacji płyty tarczowej w warsztatach miejskich na ul. Przejazd 26, dokonano doróbek, przeróbek i napraw instalacji oświetlenia elektrycznego w lokalach dzierżawionych miejskich przy ul. Piramowicza 3, Nawrot 75, Aleksandrowskiej 115 oraz w innych lokalach miejskich.

Dokonano remontów urządzeń klozetowych: w gimnazjum miejskim przy ul. Sienkiewicza 44, w komiteckich tanich Kuchni przy ul. Cegielnianej 26, w domu dla chorych przy ul. Tramwajowej 15, w urzędzie stanu cywilnego przy ul. Zachodniej 34, w sądzie pokoju przy ul. Dzielnej 41 i w szkole powszechnej przy ul. Targowej 79.

Urządzono instalację wodociągową dla lokalów miejskich przy ul. 1 Maja

21, przy ul. Cmentarnej 10, zmontowano prysznic w gimnazjum miejskim przy ul. Sienkiewicza 44, dokonano napraw aparatów dezynfekcyjnych, wagi, kotła parowego.

Naprawiono studnie miejskie w różnych punktach.

Naprawiono filtry biologiczne na posesjach miejskich.

Sprawdzono i przygotowano do zatwierdzenia 7 planów filtrów biologicznych, oraz dokonano odbiorów 9 filtrów prywatnych właścicieli.

Na cegielniach miejskich zrobiono około 1.200.000 sztuk cegły i przystąpiono do wypalania.

II. Oddział Brukarski.

Przebrukowano ulice:

- ul. Joselewicza, od Łagiewnickiej do Młynarskiej,
- „ Młynarską do Zawadzkiej,
- „ Południową od Wschodniej do Nowo-Targowej,
- „ Dzielną od Piotrkowskiej do Kilińskiego,
- „ Tylną od Kilińskiego do Targowej,
- „ Juljusza od Główniej do Przejazd,
- „ Targową od Główniej do Przejazd,
- „ Czerwoną od Piotrkowskiej do Wólczańskiej,
- „ Karola od Piotrkowskiej do Pańskiej,
- „ Pańską od Milsza do Zielonej,
- „ Pabjanicką od Górnego Rynku do granicy miasta,
- „ Kątną od Wólczańskiej do Nowo-Kątnej.

Reperacje bruku wykonano na ulicach:

Aleksandrowskiej, Al. Tadeusza Kościuszki, 6-go Sierpnia, Kilińskiego, Franciszkańskiej, Północnej, Brzezińskiej, Wschodniej, Piotrkowskiej, Placowej, Wólczańskiej, Przejazd i Krótkiej.

Przebudowano chodniki przed posesjami przy ulicach:

Pomorskiej, Brzezińskiej, Sienkiewicza, Piotrkowskiej, Nawrot, Kilińskiego, Czerwonej, Franciszkańskiej, Milsza, Andrzejka, Wólczańskiej, Anny, Przejazd i Pańskiej.

Przebudowano Aleję Tadeusza Kościuszki.

III. Oddział Kanalizacji.

Zasypano sposobem akordowym rów tymczasowy między ul. Fijałkowską i Teodora; wykonano 1780 mtr² robót ziemnych.

Wyregulowano wał skarp rzeki przy moście na ul. Janiny koło młyna Adamka i przy ulicy Fijałkowskiej i Wólczańskiej; wykonano sposobem akordowym 485 mtr² robót ziemnych i 1124 mtr² darnowania skarp.

Usypano w rowach starego koryta rzeki na łakach Adamka i rozplantowano na skarpach nowego koryta rzeki, między ul. Wólczańską i Teodora sposobem akordowym 888 mtr² ziemi i wydarnowano 810 mtr² skarp.

Przy odbudowie składu i portierni fabr. Kajlicha i Goldy ustawiono dach na obu budynkach i wykonano drobne roboty murarskie.

W pracowni wyrobów miejskich wykonano 3412 szt. płyt całych i 3419 szt. półpłyt rysztokowych.

IV. Oddział Pomiarów.

Wykonano:

Pomiary na gruncie przy ulicy Miljonowej i Zarzewskiej, bloki №№ 51, 51a, 52, 53, 55, 39g, 39h.

Pomiary w mieście: bloki 81, 89, 96, 96a, 96b, 96c, 96d, 96e, 95, 101, (№ podług pl. Staszynskiego).

Sporządzono, jako roboty pomiar. akordowo, bloki 91, 92, 95.

Sporządzono katalog karkowy reperów niwelacyjnych.

Sporządzono 5 planów nieruchomości miejskich wraz z protokołami granicznymi:

- 1) ul. Konstantynowska 4.
- 2) „ Nowo-Targowa 16.
- 3) „ „ „ 24.
- 4) „ Sienkiewicza 44, (gimnaz.)
- 5) „ „ „ 54, (straż ogn.)

Dla Oddziału Zabudowy wykonano przeszło 50 kopji z planów rozmaitych gmin i wsi wchodzących w skład związku gospodarczego okręgu łódzkiego.

Załatwiono wszelkie sprawy bieżące.

Sporządzono 3 inwentarze gruntów i nieruchomości miejskich na podstawie porozumienia z Wydział. Gospodarczym i Prawnym, robotę tę przesłano do Wydziału Prawnego dla ostatecznego sprawdzenia.

Obliczono sto kilkadziesiąt punktów siatki poligonometrycznej.

Przystąpiono do pomiarów m. Łęczycy (od dn. 4. 7. 1921 r.)

V. Oddział Zabudowy Miasta.

Zdjęto z natury południową część miasta od ul. Rzgowskiej do ul. Tu-szyńskiej w skali 1:1000.

Zdjęto z natury i sporządzono plany sytuacyjne w skali 1:1000 z ulicy i szosy Konstantynowskiej.

Sporządzono 6 kopji planów w skali 1:500 do projektu przedłużenia i rozszerzenia Alei Kościuszki.

Sporządzono 4 kopje planów szematycznego obliczenia cen gruntów do projektu przedłuż. Alei Kościuszki.

Sporządzono plan regulacyjny dzielnicy przy lesie Konstantynowskim dla Oddziału Pomiarów.

Sporządzono kopje planów wsi Jagodnicy.

Sporządzono kopje planów wsi Malanowa z wyodrębnieniem wsi Malanowa-Orzechów.

Kontynuowano prace związane z ustaleniem stref przemysłowych.

Sporządzono wykresy oznaczenia wysokości kondygnacji i przeprowadzono dokładne stwierdzenie wysokości i rodzaju budynków celem ustalenia stref budowlanych (praca zajęła 3 techników w przeciągu 4 miesięcy).

Sporządzono projekt ukształtowania dzielnicy położonej pomiędzy ulicami Dąbrowską, szosą Pabjanicką a torem kolei obwodowej.

Sporządzono projekt regulacji dróg komunikacyjnych w dzielnicy położonej pomiędzy torem kolejow. kolei kaliskiej, szosą Konstantynowską i ul. Krzemieniecką.

Kontynuowano prace związane z statystyką dzieci w wieku szkolnym i ustalenia placów pod budowę szkół ludowych i średnich.

Kontynuowano prace wkreślenia planów szczegółowych w zbiorowy plan okręgu gospodarczego.

Zaprowadzono akta Oddz. Zabudowy i akta Związku Gmin.

Doprowadzono bibliotekę do należytego stanu.

VI. Inspekcja Przedsiębiorstw Miejskich.

Oybyto szereg posiedzeń w sprawie zmiany umowy koncesyjnej Łódzkiej Elektrowni.

Ustalono zostały nowe taryfy Elektrowni Miejskiej, Tramwajów Miejskich, Gazowni Miejskiej i Rzeźni Miejskiej, wywołanych podniesieniem plac zarobkowych pracowników.

Przystąpiono do robót, mających na celu uskutecznienie ostatecznego rozrachunku pomiędzy Magistratem a Konsorcjum, dzierżawcami Gazowni Miejskiej.

Kontrola nad oświetleniem miasta.

Kontrola rachunków Gazowni i Elektrowni.

VII. Oddział Wodociągów.

Zajęty jest przy przeróbce istniejącego projektu Lindley'a z powodu zastosowania popędu elektrycznego.

VIII. Oddział Budowy Tramwajów Podmiejskich.

Zbierano statystyczne dane, potrzebne dla obliczeń rentowności linii kolejowej Łódź-Rokiciny-Tomaszów.

Wykonano na gruncie pomiary linii kolejowej Łódź-Rokiciny-Tomaszów.

IX. Oddział Rachunkowy.

Wpłynęło i sprawdzono 1624 rachunki i listy płacy.

Odbyto 62 kontrole materiałów i przyjęć robót na mieście.

X. Biuro Wydziału Budownictwa.

W końcu czerwca składało się z 65 osób, w tem było:

inżynierów i architektów	16
techników	30
pracowników biurowych	19

65

Na oddziały personel rozkłada się w sposób następujący:

Naczelnik Budownictwa Miejsk.	1
Oddział Budownictwa	21
„ Brukarski	8
„ Kanalizacji	6
„ Wodociągów	1
„ Pomiarów	8
„ Zabudowy Miasta	7
Inspekcja Przedsięb. Miejskich	3
Oddz. Budowy Tramw. Podm.	2
Oddział Rachunkowy	4
Kancelarja Wydziału	4

65

Łódź, dnia 28 września 1921 r.

Arndt. E. Szenfeld.

Rozporządzenia i Okólniki.

DEKRET

z dnia 19 lipca 1921 roku.

o wywłaszczeniu na rzecz gminy m. Łodzi gruntów pod budowę ulic oraz urządzeń użyteczności publicznej.

Na zasadzie art. 1 i 2 dekretu z dn. 7 lutego 1919 r. w przedmiocie przepisów tymczasowych o wywłaszczeniu przymusowym na użytek dróg żelaznych i innych dróg komunikacyjnych lądowych i wodnych oraz wszelkich urządzeń użyteczności publicznej (Dz. Pr. P. P. z 1919 r. № 14 poz. 162) i zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 28 lutego 1921 r., postanawiam co następuje:

Zezwalam na wywłaszczenie na rzecz gminy m. Łodzi:

1) na cel przedłużenia ul. Towarowej, na przestrzeni od ul. Benedykta do ul. Karolewskiej, z położonych w m. Łodzi działek: Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego Oświetlenia z 1886 r., oznaczonej № hip. 789 a. b. c., gruntu o powierzchni do 3285 metr. kw., Sukcesorów Franciszka Kindermana, oznaczonej № hip. 792 i, gruntu o powierzchni do 2225 metr. kw., Teodora i Emilji Małz. Tietzenów, oznaczonej № hip. 800 KK, gruntu o pow. do 2285 metr. kw., Towarzystwa Akcyjnego

Markus Kohn, oznaczonej № hip. 805 i 806 i, gruntu o pow. do 1955 metr. kw., Towarzystwa Akcyjnego Karola Bennicha, oznaczonej № hip. 807e, gruntu o pow. do 1515 metr. kw., Roberta i Gustawa Braci Nestler, oznaczonej № hip. 813x, gruntu o pow. do 2060 metr. kw., Alberta Zieglera, oznaczonej № hip. 814 a. c. gruntu o pow. do 975 metrów kw. w częściach, oznaczonych planem geometry Trąbczyńskiego, zdziałanym w Łodzi dn. 23 lipca 1919 r.

2) na cel przedłużenia ul. Polnej od rzeki Łódki do ul. Drewnowskiej z położonych w m. Łodzi, na północ od wylotu ul. Polnej, między rzeką Łódką a ul. Drewnowską działek: Małż. Rokickich, gruntu o pow. do 350 metr. kw., Sukc. Pasiewicza, gruntu o pow. do 490 metr. kw.;

3) na cel przedłużenia ul. Długiej, przy zbiegu z ul. Św. Anny, z położonej w m. Łodzi działki Aleksandra Tykociniera, oznaczonej № hip. 835 d. e. f., gruntu o pow. do 780 metr. kw.;

4) na cel budowy gmachu szkolnego przy ul. Łagiewnickiej, nieruchomości Hermana Barcza, o pow. do 1 ha 9700 metr. kw., położonej w m. Łodzi między ulicami Łagiewnicką i Ceglana, oznaczonej № № policyjnymi: 32, 34 i 36;

5) na cel budowy gmachu szkolnego przy ul. Brzezińskiej, z nieruchomości Laury Stolbe, położonej w m. Łodzi przy ul. Brzezińskiej, oznaczonej № policyjnym 102, gruntu o pow. do 1 ha 6800 metr. kw.;

6) na cel budowy zbiornika wodociągowego działki Pawła Biedermana, położonej przy przedłużeniu ul. Średniej, na gruntach wsi Antoniew Stokowski gm. Nowosolna, stanowiącej część osady w tej wsi, № 5 tabeli likwidacyjnej oznaczonej o pow. do 5 ha 1045 metr. kw.;

7) na cel budowy nowej gazowni miejskiej działki: Sukcesorów Henryka Schnee, położonej w m. Łodzi przy ul. Obywatelskiej, stanowiącej część osady Rokicie Stare, oznaczo-

na № 18, 19, o pow. do 1 ha 2170 metr. kw.

Naczelnik Państwa: (—) J. Piłsudski.
Przezydent Ministrów: (—) Witos.

Minister Robót Publicznych:
(—) G. Narutowicz.

OKÓLNIK № 58.

Niniejszym poleca się, w wykonaniu uchwały Magistratu № 1264 z dnia 17 października 1921 roku, wypłacić w dniu 22 października 1921 r. wszystkim pracownikom miejskim, pobierającym obecnie po mk. 660.— dziennie (mk. 330.— pensja zasadnicza i mk. 330.— dodatek drożyzniowy), pobory za czas od dn. 17 do dnia 22 października 1921 r., włącznie, licząc po mk. 812.— dziennie (mk. 406.— pensja zasadnicza i mk. 406.— dodatek drożyzniowy), oraz różnicę poborów za czas od dnia 1 do dnia 15 października 1921 roku włącznie.

Wszystkim innym pracownikom dziennym (rzemieślnikom, woźnym, gońcom, sprzątaczkom i t. p.) należy narazie podwyższyć pobory o 23% i wypłacić w dniu 22 października 1921 r. różnicę za czas od dnia 1. do dnia 22. października 1921 roku włącznie, podług następujących stawek:

mk.	mk.	
984.—	(dotychczas 800.—)	dziennie,
812.—	(„ 660.—)	„
702.—	(„ 570.—)	„
603.—	(„ 490.—)	„
554.—	(„ 450.—)	„
492.—	(„ 400.—)	„
430.—	(„ 350.—)	„
370.—	(„ 300.—)	„

sprzątaczkom mk. 74.— za godzinę (dotychczas mk. 60.—).

W sprawie podwyższenia poborów wszelkich innych pracowników miejskich zostanie wydany wkrótce specjalny okólnik.

Wszelkich wyjaśnień udzieli na żądanie Dział Personalny Biura Centralnego Zarządu Głównego.

Prezydent (—) Rzewski.

ZAGADNIENIA KOMUNALNE.

Samorząd łódzki w walce o sanację finansów miejskich.

Od dwóch lat samorząd łódzki napróżno zwraca się do Władz Nadzorczych o zatwierdzenie odpowiednich podatków. Odrzucanie nowych projektów podatkowych lub przetrzymywanie ich po kilkanaście miesięcy stało się rzeczą przysłowiową. Z jednej strony rząd chciałby przeprowadzić sanację finansową, z drugiej — nie chciałby obciążyć klas posiadających. Z tych przyczyn rząd woli udzielać pożyczki samorządóm, aniżeli pozwolić na opodatkowanie przemysłu.

W sprawie tej odezwa Województwa Łódzkiego № 1400 — 8 — II. z dn. 9. IX. 1921 r. głosi:

„Ministerstwo Spr. Wewn. w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu zawiadamia Magistrat m. Łodzi, że podatek od energii mechanicznej używanej do celów przemysłu wprowadzony być nie może z następujących powodów:

Uznając konieczność stworzenia nowych źródeł podatkowych zwłaszcza na rzecz większych miast, które obecnie korzystają z wydatnej pomocy finansowej ze Skarbu Państwa, Ministerstwo Skarbu podkreśla, że **wszelkie zamierzenia w tym kierunku, winny iść po drodze podatków pośrednich.** W konkretnym wypadku mowa być może o opodatkowaniu ilości zużytego węgla przez ogół mieszkańców, a nie specjalnie węgla, spożytego przez przedsiębiorstwa przemysłowe w Łodzi. Przytem stawki podatkowe mogłyby być różniczkowane zależnie od przeznaczenia węgla. Dlatego też, ze względów zasadniczych nie można się zgodzić na projektowane przez Magistrat m. Łodzi bezpośrednio opodatkowanie energii mechanicznej, które wyłącznie obciążyć ma przemysł.

Nadesłany projekt statutu o podatku od energii mechanicznej sprzeciwia się zresztą postanowieniom art. 39 ustawy z dnia 6.7.1920 r. Dz. U. № 66, poz. 437, wedle którego opodatkowanie przemysłu i handlu na rzecz związków samorządowych może nastąpić tylko w drodze dodatków do zasadniczego podatku przemysłowego.

Nadto w mieście Łodzi opodatkowano już przemysł na cele szkolne podatkiem szkolnym. Wysokość stawek tego podatku jest zawisa od ilości robotników. Stawki podatkowe ustalono po 60 do 200 — Mk. od robotnika, co ze względu na przemysł fabryczny Łódzki, zatrudniający w każdej fabryce większą ilość robotników, stanowi znaczne obciążenie przemysłu“.

Wobec wojennego wyczerpania mas ludności pracującej, podobny projekt spotkał się z energicznym protestem Magistratu m. Łodzi.

Minister Michalski przyrzekł zatwierdzić wszelkie te podatki, które przyczynią się do sanacji finansów miejskich. Jako ostateczny termin zatwierdzenia podatków podał datę 17 bm. Tymczasem zakulisowe działania przemysłowców, przyzwyczajonych od czasów rosyjskich do nieponoszenia ciężaru na rzecz samorządu osiągnęły ten skutek, że projekt podatku Magistratu od produkcji został odesłany do Ministra Handlu i Przemysłu p. Strasburgera, a to w celu pogrzebania powyższego projektu.

W ciągu 3-letniej działalności Magistratu, Ministerstwo Handlu i Przemysłu odrzucało stale wszelkie podatki samorządu, których ciężar spadłby na sfery przemysłowe.

Magistrat miasta Łodzi zwrócił się do Związku miast Niemieckich i Austriackich i okazało się, że przemysł pokrywa większość wydatków miejskich, a podatki przemysłu sięgają do 90% budżetu miejskiego. Prócz

tego* przemysłowcy w Niemczech i Austrii podlegają wysokim podatkom od dochodu i zysków wojennych.

Słowem, sytuacja przedstawia się w ten sposób, że samorząd będzie nadal zadłużał się, przemysł będzie osiągał miliardowe zyski, a Ministerstwo Skarbu będzie polecało samorządowi podatki pośrednie.

Wobec tego, że wszelkie memorjały, wysyłane do Rządu, nie osiągają żadnego skutku, prezydent Rzewski zwrócił się z odpowiedniemi wezwaniem i odpisami memorjału do Rady Okręgowej Klas Związk. Zawod. (Dzielnia 44), do Rady Okręgowej Polsk. Związk. Zawod. (Główna 31), do Rady Okręgowej Chrześc. Związk. Zawod. (Przejazd 34), z prośbą o poparcie słusznej sprawy, podkreślając, że zdrowotność, opieka społeczna, budowa szkół, powszechne nauczanie, jakoteż roboty kanalizacyjne i wodociągi zależą od uwzględnienia projektów podatkowych miasta. Większość związków wypowiedziała się przychylnie w tej sprawie i obecnie z Rady Okręgowej Klas. Związk. Zawod. zaczęły napływać uchwały i wnioski pod adresem posłów robotniczych i władz państwowych.

Uchwały te są redagowane w sposób mniejwięcej taki:

Robotnicy domagają się opodatkowania kapitalistów łódzkich i paszarzy na rzecz samorządu. Miasto nasze z powodu popierania przez rząd klas posiadających, niema koniecznych urządzeń zdrowotnych, ani odpowiednich budynków szkolnych dla naszych dzieci.

Czynimy odpowiedzialnym rząd za zadłużenie miasta i uwstecznienie gospodarki miejskiej, domagając się od naszych posłów i rządu uchylecia krzywdzącej miasta ustawy z dnia 6-go lipca 1920 r., która nie pozwala samorządom na wyzyskanie lokalnych źródeł podatkowych.

Domagamy się, ażeby państwo na pokrycie swoich niedoborów sięgnęło do kieszeni klas posiadających i wzbogaconego na krzywdzie proletariatu chłopstwa, jak również żądamy kategorycznie umożliwienia władzom miejskim takiego opodatkowania klas posiadających, któreby pokryło budżet miejski i umożliwiłoby przeznaczenie sum na roboty publiczne celem zatrudnienia zdemobilizowanych i bezrobotnych.

Jednocześnie Magistrat wystąpił w drodze telegraficznej do posłów łódzkich o poparcie powyższej sprawy.

W sprawie grzywien za nieprze- strzeganie przepisów o przymu- sie szkolnym.

Magistrat m. Łodzi wysłał do Prezydium Sejmu Ustawodawczego w d. 16 października poniższy memorjał:

Komisja Powszechnego Nauczania m. Łodzi, której zadaniem jest wprowadzanie na terenie miasta Łodzi powszechnego obowiązkowego nauczania, już treści rok stosuje postanowienia dekretu „O obowiązku szkolnym”, wydanego, jak wiadomo w dniu 7-ym lutego 1919 r. „Dziennik Praw” № 14 z dnia 8 lutego 1919 r. poz. 147.—

Praca ta, aby wydała pożądane owoce, musi być połączona z znacznym natężeniem oraz nadzwyczajny-

mi wysiłkami. Słaby stan oświecenia środowiska, wśród którego do 50% liczą analfabeci, przysparza trudności. Ciemnota warstw ludowych, przesąd. Niechęć do oświaty, a w najlepszym wypadku bierna opieszałość — są to czynniki, spietrzające trudności, które bezwarunkowo pomyślnie zakończyć należy. Stąd praca nad wprowadzeniem powszechnego obowiązkowego nauczania nosi charakter walki z ciemnotą, z nieuświadomością, opieszałością.

Poza bezpośrednim celem, jaki na tej drodze się osiąga, a mianowicie, kształceniem nowego pokolenia, które, będąc oświeconem, zapewni narodowi lepsze, jaśniejsze jutro, praca ta w wynikach swych dla społeczeństwu nieocenione korzyści rów-

niez wysokiej wagi. Jest ona, bowiem, niezmiernie ważnym czynnikiem wychowawczym zarówno dla młodzieży, jak i dla dorosłego społeczeństwa.

Dziecko, będące w wieku szkolnym, zapisane na naukę, jest w myśl zasad konstytucji wolne od wszelkich obowiązków poza szkolnych, ma zapewnioną możliwość uczenia się — bez przeszkód. Natomiast tego jedynego obowiązku szkolnego — musi dopełniać z całą sumiennością. Ciągła i nieustanna kontrola ze strony kierownictwa i władzy szkolnej, stałe i nieprzerwane czuwanie nad wypełnieniem obowiązków szkolnych wyrabia w przyszłym obywatelu przeświadczenie, że społeczeństwo rozciąga nad nim pieczę, że nad nim czuwa i że pracę jego kontroluje: wyrabia następnie poczucie obowiązkowości, które głęboko się wkorzeni. Tak prowadzony przez siedem lat nauki szkolnej pójdzie w życie i w pracy codziennej wpojonemi weń zasadami — kierować się będzie. Jeśli tak ścisłej kontroli spełniania obowiązków nie znajdzie, będzie jej żądał, a przez to poprawi i uzdrowi społeczeństwo.

W odniesieniu zaś do rodziców — ingerencja państwa w prawa rodzicielskie, ingerencja, którą jest zmuszanie do wypełnienia obowiązku względem dzieci, a mianowicie obowiązku kształcenia ich, podnosi aurytet władzy państwowej oraz instytucji, przez państwo ustanowionych. Praca ta daje wyraz dbałości państwa o społeczeństwo i przez to budzi w niem zrozumienie idei własnej państwowości, idei niepodległości własnego państwa, które dla swoich obywateli tyle dobrodziejstw sprawadza.

Jednak w okresie przejściowym, zwłaszcza w pierwszych latach tej pracy społeczeństwo wskutek słabego uświadomienia, niema dostatecznego zrozumienia dla doniosłości tej sprawy. Nakładane przez prawo obowiązki uważa za ciężary, utożsamiające je z temi, jakie nakładała władza zaborcza.

Zrozumiałem jest przeto, że Komisja Powszechnego Nauczania zmuszona jest częstokroć czynić użytek z karnych artykułów dekretu art. 41 i 42, a liczba spraw wytaczanych za niedopełnienie obowiązku szkolnego, wymownie o tem świadczy.

Ale dekret „O obowiązku szkolnym“, jak to już na wstępie wspomnieliśmy, został wydany w 1919 roku. W owym czasie wysokość grzywnien — 40 — 100 mk. była zapewno wystarczającą. Obecnie, jednak, wobec znacznego spadku wartości pieniądza, ostrze tych kar stępało niesłychanie. Nic zatem dziwnego, że nakładanie tak niskich grzywnien nie odnosi pożądanego skutku. Daje to powód delikwentom do inogrowania sobie prawa, czego mamy liczne dowody. Z konieczności przeto Komisja Powszechnego Nauczania zmuszoną do częstszego stosowania aresztu bezwzględego. Statystyka karna Komisji za 9 miesięcy 1920/21 roku szkolnego przedstawia się, jak następuje:

miesiąc	liczba wypadków skaz. na grzywny	liczba wypadków skaz. na areszt
wrzesień	109	25
październik	198	50
listopad	158	103
grudzień	125	107
styczeń	280	157
luty	321	171
marzec	148	164
kwiecień	292	113
maj	265	120

Ujawniający się z powyższego zestawienia znaczny wzrost kar aresztu jest zjawiskiem niepożądanem. ze względu na niewspółmierność surowości: najwyższą grzywną za nieusprawiedliwione nieposyłanie dziecka do szkoły jest mk. 40.— aresztem zaś 2 dni: najwyższą karą aresztu za ukrywanie dziecka przed zapisaniem do szkoły jest 5 dni, zaś grzywną zaledwie 100.—

Wobec powyższego Komisja Powszechnego Nauczania zwraca się do Wysokiego Sejmu Ustawodawczego

z prośbą o rozpatrzenie sprawy i o podniesienie wysokości grzywien za niedopólnienie obowiązku szkolnego.

Ze swej strony Komisja, biorąc za podstawę minimalny zarobek dzienny, zarówno dla miasta jak i dla wsi, w wysokości marek 500 pozwała sobie zaproponować ustalenie bronienia artykułów karnych w sposób następujący:

Art. 41 — kto ukrywa dziecko przed zapisaniem do szkoły lub usiłuje przez wybiegi uwolnić je od uczęszczania do szkoły ulega karze aresztu do 3 dni lub grzywnie do 2500 marek polskich z zamianą w razie nieściągalności na karę aresztu do 5 dni.

Art. 42 — kto bez uzasadnionych powodów nie posyła dziecka do szkoły, ulega każdorazowo karze aresztu do 2 dni lub grzywnie do 1000 marek polskich z zamianą w razie nieściągalności na karę aresztu do 2 dni“.

Obrady Komisji Finansowej Związku Miast Polskich

odbyły się w dniu 24 września r. b, we Lwowie, do którego zarówno Komisja, jak i Zarząd Związku Miast zostały zwołane na kolejne posiedzenie z okazji otwarcia Targów Wschodnich. Komisja zebrała się w sali posiedzeń Magistratu o godz. 10 rano. Obecnych było 22 jej członków pod przewodnictwem prezydenta st. g. Warszawy p. inż. Drzewieckiego. Po przywitaniu przez wiceprezydenta m. Lwowa p. Dr. Chłamtacza, który zastępował p. prezydenta Neumana, zajętego chwilowo z powodu niecierpiących zwłoki spraw, związanych z otwarciem Targów, Komisja przystąpiła do szczegółowego czytania „szkicowego projektu ustawy o podatkach gminnych“ (Biuletyn Zarządu Związku Miast Polskich № 3/4, poz. 20) i do rozpatrzenia zgłoszonych poprawek. Referował je p. dyrektor W. Kozłowski.

Szkic ten w pierwotnej redakcji brzmiał:

Szkic ustawy o podatkach gminnych.

§ 1.

Samorządom gminnym przysługuje prawo pobierania opłat i podatków w granicach niniejszej ustawy.

Prawo pobierania podatków, przysługuje gminom tylko wówczas, jeżeli dochody z własnego majątku i z opłat na pokrycie potrzeb publicznych nie starczą; podatek od przedmiotów zbytku nie podlegajątemu ograniczeniu.

§ 2.

Opłaty wolno gminom pobierać na zasadzie ustanowionych norm za świadczenie zakładów i urządzeń gminnych oraz za czynności urzędowe.

Opłaty od świadczeń powinny gminy pobierać w pierwszym rzędzie przed wyzyskaniem źródeł podatkowych. Koszty świadczeń, z których ludność ustawowo zniewolona jest korzystać wolno rozłożyć pod postacią podatków.

Opłaty za czynności urzędowe, (wykonywanie nadzoru nad budowlami, targami, publicznymi przedstawieniami, obchodami, zabawami, wystawianie pozwoleń i świadectw) wolno pobierać do wysokości tylko kosztów własnych.

§ 3.

Jeżeli urządzenie użyteczności publicznej przynosi korzyści przede wszystkim tylko jednej części obywateli, lub jednej dzielnicy, wolno koszty potrzebne rozłożyć w części lub w całości pod postacią podatków na tych, którym urządzenie to szczególnie korzyści przynosi.

§ 4.

Gminom wolno pobierać pod postacią dodatków do istniejących podatków państwowych, lub na mocy własnych ustaw podatki:

a) od osób procederowo sprzedających towary w stosunku od obrotu;

b) przy obrotach nieruchomościami i gruntami;

c) od przyrostu wartości gruntu i nieruchomości w razie przekazania własności.

§ 5.

Gminom wolno pobierać podatki pośrednie.

§ 6.

Gminom wolno pobierać podatki od zabaw i przedstawień publicznych.

§ 7.

Podatki bezpośrednie powinny być rozłożone według stałych zasad na wszystkie osoby, podlegające podatkowi równo w granicach ustawowych kategorii.

§ 8.

Podatki od nieruchomości i gruntów wolno gminom pobierać z wyłączeniem:

a) gruntów i nieruchomości należących do państw obcych, o ile, podlegają prawu eksterytorjalności,

b) gruntów państwowych i samorządowych, służących komunikacji publicznej, lub celom kanalizacji,

c) świątyń,

d) budynków szkół publicznych,

e) zakładów dla ubogich, sierot i osób korzystających z dobroczynności publicznej, oraz instytucji dobra publicznego nie mających w żadnej mierze charakteru zarobkowego.

Jeżeli tylko część budynku zajęta jest na cele przytoczone pod liter. a — e, wówczas tylko część korzysta z przywileju zwolnienia od podatku.

§ 9.

Podatki od gruntów i nieruchomości wolno pobierać gminom w formie dodatków do podatków państwowymi ustawami ustalonych, lub na mocy ustaw własnych. Podatki na mocy ustaw własnych wolno pobierać od wartości użytkowej lub ogólnej.

W razie pobierania podatku pod postacią dodatku do podatku pań-

stwowego, niżenie, lub podwyższenie podatku państwowego także wśród roku powoduje od tego samego terminu niżenie, lub podwyższenie podatku dla gmin.

§ 10.

Gminom służy prawo pobierania podatku dochodowego pod postacią dodatku do podatku państwowego lub na mocy własnych ustaw.

§ 11.

Podatkowi dochodowemu na rzecz gminy podlegają:

a) osoby, przebywające dłużej niż 3 miesiące w granicach tejże gminy, od wszystkich dochodów z wyjątkiem dochodu z gruntów i nieruchomości, położonych poza granicami gminy, dalej z wyjątkiem dochodów z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, o ile w granicach gminy nie znajduje się kierownictwo przedsiębiorstwa, oddział, zawierający umowy prawne, lub kierujący zakładem przemysłowym. Na źródła dochodowe znajdujące się poza granicami gminy policzyć wolno najwyżej $\frac{1}{3}$ całkowitego dochodu.

b) osoby posiadające w granicach gminy, grunty, nieruchomości, przedsiębiorstwa handlowe, lub przemysłowe, których kierownictwo lub oddział uprawniony do zawierania umów albo kierujący zakładem przemysłowym znajduje się w granicach gminy, od dochodów z tychże źródeł, chociaż nie należą do osób, przebywających w gminie,

c) osoby prawne i spółki, podlegające państwowemu podatkowi dochodowemu od dochodów z przedsiębiorstw, zarobkujących procederowo, o ile w granicach gmin znajduje się ich kierownictwo lub część kierownictwa, uprawniona do zawierania umów.

d) Skarb Państwa o ile pobiera dochody z majątków ziemskich, lub przedsiębiorstw, położonych w granicach gminy. Jako przedsiębiorstwa kolei uważa się oddziały administracyjne, warsztaty lub stacje.

§ 12.

Jeżeli przedsiębiorstwo handlowe, lub przemysłowe opodatkowane p/g przepisów lit. a), b), c) i d) § 11 posiada kilka przedstawicielstw lub oddziałów uprawnionych do zawierania umów w granicach kilku gmin, a poszczególne części nie mają odrębnych dochodów, dzielą się dochody przedsiębiorstwa podług stosunku kosztów administracyjnych i wydatków osobowych każdej części przedsiębiorstwa w celu obliczenia dochodu, jako podstawy dla podatku gminnego. Jako całość przedsiębiorstwa przy kolejach uważa się dyrekcję kolejową.

§ 13.

Osoby, posiadające więcej niż jedno miejsce zamieszkania w granicach różnych gmin, płacą od dochodów, polegających w myśl § 11 lit. a. w zasadzie równocześnie opodatkowaniu na rzecz kilku gmin. W każdym miejscu zamieszkania część gminnego podatku dochodowego w celu opodatkowania do podatku gminnego w każdej gminie wymierza gmina podatek od całego dochodu, podlegającego w zasadzie w myśl § 11 lit. a) opodatkowaniu na rzecz wszystkich gmin, podług norm gminy pobierającej najwyższy podatek i dzieli go przez liczbę miejsc zamieszkania.

§ 14.

Gminom wolno pobierać podatki od przedsiębiorstw przemysłowych pod postacią podatków do istniejących podatków państwowych, lub na mocy własnej ustawy. Zasady § § 11 i 12 odnoszące się do zakładów przemysłowych znajdują tutaj także zastosowanie.

§ 15.

Wszelkie ustawy własne podatkowe gmin nabierają mocy prawnej dopiero z chwilą zatwierdzenia przez władzę, sprawującą nadzór państwowy, lub w 40 dni po doręczeniu ustawy władzy nadzorczej, o ile władza w czasie tym zatwierdzenia nie odmówiła.

Przeciwko odmówieniu potwierdzenia służy samorządowi w dwóch tygodniach prawo odwołania się do instytucji wyższej, a przeciwko orzeczeniu Instancji najwyższej w dwóch tygodniach prawo odwołania się do Najwyższego Sądu Administracyjnego.

Władze administracyjne w razie odmowy winny podać warunki, na jakich na ustawę we wniosku podaną przyzwolenie udzielonem być może.

§ 16.

Wymiarów podatków gminnych na mocy własnych ustaw dokonują komisje podatkowe. W ustawie podany winien być skład komisji oraz okres wymiaru, który tylko przy podatkach od nieruchomości i gruntów przekraczać może okres roczny. W ustawie powoływane być może, że wymiar podatku oddaje się komisji, istniejącej już na mocy innej ustawy.

Na czele komisji stoi przewodniczący Zarządu gminy, lub wyznaczony przez niego zastępca. Członków komisji wybiera Rada gminy.

§ 17.

Wymiar podatków, pobieranych na mocy własnych ustaw gmin ogłoszony być winien albo osobnym doręczeniem, albo wyłożonemi listami opodatkowanych. Listy te powinny być wyłożone dwa tygodnie do przeglądu. Wyłożenie list, miejsce i czas jego winny być ogłoszone poprzednio. Przeciwko wymiarowi w dwóch tygodniach po doręczeniu lub po ukończonem wyłożeniu list przysługuje opodatkowaniu prawo odwołania się do Komisji podatkowej, a przeciwko orzeczeniu tejże do Sądu Administracyjnego.

§ 18.

Zniżenie, lub podwyższenie wymiaru podatku państwowego zniża, lub podwyższa pobierany podatek gmin od tego samego terminu.

W wyniku ożywionej dyskusji i głosowania rad szczegółowymi paragrafami—

skreślono ustęp 2-gi paragrafu 1-go i przekazano Zarządowi sprawę rozgraniczenia podatków i opłat między gminami niewydzielonemi z powiatów, a wyższemi jednostkami samorządowemi.

W pierwszym zdaniu § 2-go wykreślono wyrazy: „na zasadzie ustanowionych norm”. W tymże paragrafie skreślono ustęp 3-ci.

§ 3-ci przyjęto bez zmian.

W § 4-tym a) wyraz „procederowo” zamieniono na „zarobkowo”, w punkcie zaś c) o podatku od przyrostu wartości gruntu i nieruchomości — wobec wniosku, by nie ograniczać opodatkowania do wypadków stwierdzenia przyrostu wartości tylko przy zbyciu i umożliwić stałe opodatkowanie wszystkich nieruchomości w miarę stwierdzenia przyrostu przy perjodycznem szacowaniu co kilka lat — zgodzono się na opuszczenie ostatnich słów: „w razie przekazania własności”.

Jednocześnie postanowiono połączyć § 4 z §§ 5, 6, 9 i 14 i przedredagować je z uwzględnieniem założeń:

że 1) do podatków samodzielnych, wyłącznie miejskich, należą podatek od nieruchomości,

podatek od przyrostu wartości gruntu i nieruchomości,

podatek od zabaw i widowisk,

że 2) do podatków, z których czerpać może gmina bądź samodzielnie, bądź pod postacią dodatków do podatków państwowych, zalicza się podatek od dochodu,

„ przemysłowy,

„ od obrotu towarowego,

„ od obrotu nieruchomościami,

„ pośrednie,

że 3) gminom przysługuje prawo pobierania i innych niewymienionych podatków i opłat.

§ 7 i § 10 skreślono.

§ 8 pozostawiono z tem, aby go dostosować do przedredagować się mających §§ 4, 5, 6, 9 i 14.

§ 11 przyjęto w zmienionej redakcji z pozostawieniem terminu 3 miesięcy, warunkującego obowiązek płacenia podatku od dochodu,

§ 12 uzupełniono. Po słowach „lub przemysłowe” dodano „lub też skarbowe”. Na końcu dodano: „a za przedstawicielstwa ich i oddziały — poszczególne oddziały handlowe (kasy biletowe, ekspedycje etc.).

Pozostałą część projektu ustawy rozpatrzono na popołudniowym posiedzeniu, przyczem.

§ 13-ty zmieniono w części 2-giej w tym sensie, że podział podatku od dochodu ma być uskuteczniiony w stosunku do dochodu w poszczególnych gminach.

§ 14-ty przyjęto.

W § 15-tym na wstępie skreślono wyraz „własne” i zamieniono słowo „ustawy” na „statuty i uchwały”. Zamiast zatwierdzenia ma być zgłoszenie, a jeżeli, po 40 dniach nie nastąpi zakaz władz nadzorczych, podatek obowiązuje. Termin 2 tygodni na odwołanie przedłużono do 30 dni.

Do tego paragrafu dodano, że podatki w granicach norm ustalonych w ustawach państwowych i opłaty za świadczenia gminne nie wymagają już uzyskania zgody władz nadzorczych.

§ 16-ty skreślono.

§ 17-ty zmieniono w tym sensie, że od orzeczenia instancji apelacyjnej gminnej podatnik ma prawo nie odwołania się do Trybunału Administracyjnego, lecz zaskarżenia orzeczenia w tym Trybunale.

§ 18 skreślono.

Dokładną redakcję całego projektu ustawy oraz przedstawienie go, gdzie należy, celem zrealizowania, powierzono Zarządowi Związku Miast.

Na tem Komisja zakończyła właściwe swoje zadanie.

Poruszono jednak jeszcze różne bieżące niedomagania podatkowe jak np. sprawę podatku od węgla, oraz inne sprawy finansowe i dla ich rozważenia postanowiono prosić Zarząd Związku o zwołanie Komisji w niedługim czasie na osobne posiedzenie.

Przyjęto w końcu wnioski, aby dla przyspieszenia i większej skuteczności wymiaru podatku dochodowego, jak i inn/ych podatków pan-

stwowych w miastach, uzyskać od Rządu prawo wymierzania i pobierania tych podatków za pośrednictwem gmin miejskich, które otrzymałyby odpowiedni ekwiwalent, a dla szczegółowego rozpatrzenia tej kwestji powołać specjalną Komisję mieszaną z przedstawicielami miast i Rządu wzgl. Sejmu.

Łódź, dn. 30 września 1921 r.

F. Waszkiewicz

członek Komisji Finansowej
Związku Miast Polskich.

Opieka społeczna.

W czasopiśmie „Praca i Opieka Społeczna”, którego zeszyt I. pojawił się niedawno staraniem ministerstwa pracy i opieki społecznej, znajdujemy w dziale sprawozdań interesujące szczegóły z działalności ministerstwa na polu opieki społecznej w r. 1920 i w pierwszej połowie r. 1921. Sprawozdanie podkreśla na wstępie, że w dziedzinie opieki społecznej zorganizowano delegatury opieki społecznej, mające na celu koordynację państwowej pomocy społecznej z samorządową i prywatną.

Delegatury te, z pośród których 13 istnieje obecnie na terenie b. Kongresówki, jedna zaś w Małopolsce w Krakowie, zorganizowały, w myśl wskazówek ministerstwa, powiatowe komisje opieki społecznej, będące odpowiednim łącznikiem między delegaturami jako urzędami, a samorządami i lokalną akcją społeczną. Komisje te wyłonione są z sejmików powiatowych, względnie rad miejskich w miastach wyłączonych ze związku powiatowego, przy koaptacji osób, znanych ze swej działalności opiekuńczej teoretycznej, czy praktycznej.

Na wschodnich terenach kresowych zorganizowano na wzór komisyj, powołanych w Kongresówce, w braku samorządu powiatowego, rady opieki społecznej przy starostwach miejscowych, pełniące w porozumieniu z delegatami kresowymi też samą rolę, co i komisje, przyczem najaktywniejszą stroną ich działalności

jest niesienie doraźnej pomocy zmniejszonej ludności kresowej.

Do ostatnich prac, przeprowadzonych przez delegatury, dla skoordynowania opieki społecznej na całym obszarze państwa należy: zgromadzenie ścisłych danych statystycznych o instytucjach i zakładach opieki społecznej w kraju, oraz uporządkowanie spraw fundacyj na cele opieki społecznej, przez co dochody, płynące z odpowiednich, często bardzo dawnych, fundacji i zapisów filantropijnych, nabrały właściwego znaczenia i w wielu poszczególnych wypadkach zostały bardzo znacznie zwiększone.

Bardzo aktualną sprawą, wiążącą się z kwestją zawartego pokoju, jest zorganizowanie pomocy dla mających powrócić z Rosji dzieci i dorosłych, niezdolnych do pracy. Dzięki odpowiednim staraniom zapewniono miejsce dla 2000 dzieci i młodzieży i 3000 niezdolnych do pracy dorosłych. Wyjednano odpowiedni kredyt na utrzymanie tej kategorii ludzi, pozabawionych zupełnie środków do życia. Przy współdziałaniu komitetu, utworzonego pod kierownictwem p. marszałka Sejmu, „Pomoc jeńcom”, zorganizowano schronisko centralne w Warszawie przy ul. Lubelskiej i ul. Dzikiej dla dzieci i dorosłych niezdolnych do pracy.

Zły stan aprowizacji miast i ośrodków przemysłowych, oraz brak lokali wpłynął na przyspieszenie tempa realizacji prac, zmierzających do przeniesienia szeregu zakładów i umieszczenia ich w spożytkowanych na ten cel ośrodkach majątków, parcelowanych przez państwo. Odpowiednie konferencje są w toku i rokują rychłe arcywystąpienie tych projektów.

Niezależnie od tego ministerstwo przygotowuje projekt urządzenia w każdym województwie przynajmniej jednego sierocińca dla 700—1000 dzieci sierot w ośrodkach parcelacyjnych; koszty założenia i urządzenia byłyby rozłożone między miasta i związki komunalne, a dzieci byłyby

utrzymywane przeważnie z rent inwalidzkich.

Wobec likwidacji Rady Głównej Opiekuńczej, dla całego szeregu opiekujących się dziećmi zakładów zorganizowano komitet pomocy młodzieży i dzieciom, który przejął nadto opiekę nad dziećmi ewakuowanymi i utrzymywanymi przez „Jar”, a w najbliższej przyszłości przejmie znaczną część dzieci-sierot, pozostających obecnie pod opieką komisji wieńskiejskiej. Dążeniem ministerstwa jest połączenie komiteta tego z Polsko-Amerykańskim Komitetem Pomocy dzieciom, w celu zapewnienia wszystkim tym zakładom znacznej pomocy zagranicznej oraz zmniejszenia w ten sposób wydatków państwowych. Chcąc ratować dzieci pozostawione na pastwę ulicy, ministerstwo zawarło z całym szeregiem większych miast ze stolicą na czele specjalne umowy, dzięki którym powstały tam t. zw. „pogotowia opiekuńcze”, na których utrzymanie ministerstwo płaci 50% wydatków.

Pobudzenie inicjatywy i współdziałanie z przejawami energii samopomocy społecznej na polu podniesienia kulturalno-oświatowego i gospodarczego warstw pracujących, za pośrednictwem organizacji spożywcza na podstawach współdzielczych, polegało na popieraniu, w miarę możliwości, społecznych instytucji wzajemnej pomocy z jednej strony, z drugiej zaś instytucji i zakładów, które w założeniu swym miały na celu zmniejszenie przyczyn, powodujących potrzebę opieki społecznej.

Ministerstwo brało też udział w opracowaniu „Ustawy o Spółdzielniach”, przyeznialo się do szerzenia idei spółdzielczości i przygotowywania fachowych pracowników w tej dziedzinie. Nadto, z innych instytucji wzajemnej pomocy, popierano czynnie kluby aliezników, bursy, domy akademickie i t. p. instytucje. Obecnie przygotowuje materiały do organizacji kooperatyw pracy na roli.

Wśród instytucji, dragiego typu na pierwszym planie postawiono kluby

robotnicze i domy ludowe. Dotychczasowe zaniechanie społeczne warstw pracujących było jedną z głównych przyczyn, przysparzających, a nawet wytwarzających warstwy, wymagające materialnej i moralnej opieki społecznej. Wychodząc z tego założenia, w roku ubiegłym poparto czynnie powstanie 24 domów ludowych, 21 klubów robotniczych, oraz udzielono materialnej pomocy na akcję kulturalno-oświatową, m. in. takim instytucjom, jak np. Instytut im. Staszica w Warszawie, Centralne Kasy dla Dorosłych, Uniwersytet Ludowy w Warszawie, w Częstochowie i t. p.

Aby przyjść z pomocą abogiej ludności miast w ciężkich warunkach aprowizacyjnych, ministerstwo ułatwiło całemu szeregowi miast większych zorganizowanie t. zw. „taniach kuchniach”, pokrywając mniej więcej 50% wydatków bieżących, a nadto w Warszawie zorganizowało i pod swym zarządkiem prowadzi „Komitet Ratunkowy”, który stworzył dwie tanie kuchnie dla inteligencji i tanie kuchnie ludowe (liczba ich wahała się od 11 do 16) oraz cały szereg herbaciarni. Nadto Komitet nabywa w większej ilości i na dogodnych warunkach produkty spożywcze i odstępuje je po cenach własnych różnym instytucjom humanitarnym.

Projekty opracowane przez ministerstwo są następujące:

a) Ustawa o opiece społecznej. Projekt ten dąży do zniesienia rozpaczliwego dziś pod względem ustawodawczym w danym kierunku stanu rzeczy, panującego w h. Królestwie Kongresowem i w Małopolsce, postanawiając wyraźnie: co to jest opieka społeczna? co wchodzi w jej zakres? kto jest obowiązany do jej sprawowania i ponoszenia związanych z nią wydatków? kto ma do niej prawo? Projekt ten wniesiony przez posła ks. Bliżńskiego został przyjęty przez Komisję Sejmową w dragim czytaniu.

b) Rozporządzenie o organizacji samorządowych organów opieki spo-

tecznej, w którym wprowadza się specjalnych opiekunów i rady opiekunów w najniższych komórkach administracyjnych i wiąże się je ogranicznie z powiatowemi komisjami opieki społecznej, względnie miejskimi, te zaś z radami wojewódzkimi;

e) Rozporządzenie o Centralnej Radzie Opieki Społecznej wprowadza organ doradcy ministerstwa w dziedzinie opieki społecznej, złożony z przedstawicieli władz państwowych, komunalnych, przedstawicieli organizacji społecznych i osób, znanych ze swej działalności teoretycznej i praktycznej na polu opieki społecznej

d) Ustawa o domach ludowych i klubach robotniczych;

e) Ustawa o domach pracy przemysłowej dla włóczęgów i żebraków;

f) Ustawa o inwalidach cywilnych. W opracowaniu są projekty następujące:

a) Ustawa o niewyzyskanych dotychczas przez ciała samorządowe źródłach dochodu na cele opieki społecznej;

b) Ustawa o poszkodowanych przez państwa zaborcze za swe przekonania polityczne i religijne;

c) Ustawa o sierocińcach wojewódzkich;

d) Ustawa o opiece społecznej nad dziećmi i młodzieżą;

e) Ustawa o organizacji komunalnych organów opieki społecznej;

f) Ustawa o Radzie Opieki Społecznej przy ministerstwie pracy i opieki społecznej.

Sprawy aprowizacyjne.

Apro wizacja miast polskich.

Towarzystwo Apropowizacji miast Polski i Ziemi Wschodnich rozesłało do zarządów miast obszerne pismo, w którym omawia i wyjaśnia sprawę udzielenia przez Rząd kredytów miastom na zakup zboża. Główniejsze ustępy wywodu Towarzystwa Apropowizacji miast brzmią następująco:

Wprowadzenie wolnego handlu ziemioptodami i wskutek tego wy-

nikły wzrost cen na artykuły pierwszej potrzeby wywołały konieczność natychmiastowej akcji pomocy dla ludności miejskiej, która znalazła się w położeniu szczególnie krytycznem.

Chcąc przeciwdziałać rosnącej drożyznie i spekulacji, miasta muszą otrzymywać określone kontyngenty zboża po cenach możliwie jaknajniższych i nie dopuszczać w ten sposób do dalszego ogładzania ludności miejskiej. Tych zadań nie są w stanie wykonać poszczególne Zarządy miast, gdyż na spełnienie ich są niezbędne ogromne fundusze, których kasy miejskie, niezdolne zadość uczynić bieżącym potrzebom, nie posiadają.

W tych warunkach pomoc zewnętrzna, a przede wszystkim ze strony Rządu zjawia się jako konieczność chwili. W zrozumieniu powyższego Towarzystwo Apropowizacji Miast Polski i Ziemi Wschodnich, jako jedyna handlowa placówka komunalna, podjęta energicznie starania wespół ze Związkiem Miast, celem uzyskania pomocy rządowej na potrzeby aprowizacji Miast. Starania te uwieńczone zostały względnie pomyślnym wynikiem, gdyż udało się osiągnąć kredyt obrotowy, niezbędny dla samego tylko sfinansowania, zakupów zboża lub maki w wysokości jednego miljarda marek, stosownie do repartyjy Związku Miast, zatwierdzonej przez ministra aprowizacji. Kredyt ten oczywiście nie jest wystarczający na całkowite pokrycie potrzeb ludności miejskiej, gdyż nie daje możności ani skupu jednorazowo ilości zboża, niezbędnych dla ludności miejskiej, pozbawionej zeszlonecznego kontyngentu, ani możności zamagazynowania zakapionych ilości zboża. Pomimo to kredyt powyższy przy należytem zużycowaniu może okazać wydatną pomoc miastom.

Umiejętne i sprawne jego wykorzystanie da możność wprowadzenia do danego miasta w terminie trzymiesięcznym, na jaki został udzielony, znaczniejszych ilości zboża, co musi spowodować pewną regulację

cen, a w każdym razie zatrzymać orgję wzrostu cen i spekulacji.

Ponieważ przyznany przez Rząd kredyt — jest kredytem, udzielonym przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową z funduszw obrotowych zaszła konieczność skoordynowania całej akcji w jednej instytucji handlowej, w której miasta w znacznej części już są, a w pozostałej mogą być zorganizowane, t. j. T-wo Aproprowizacji Miast Polski i Ziemi Wschodniej, tembardziej, że w przeciwnym razie zachodziła słuszna obawa, iż miasta, zakupując na własną rękę zboże, zaprowadziłyby na rynku konkurencję, a więc i wzrost cen. Towarzystwo przyjmując na siebie ten ciężki obowiązek, świadome było, że należyte wypełnienie możliwe będzie tylko przy wydatnej pomocy ze strony miast, a w szczególności, jeśli miasta ściśle wypełniać będą postawione przez Rząd warunki udzielonego kredytu.

Wobec scentralizowania całej akcji zbożowej w Tow. Aproprowiz. koniecznym jest, aby wszystkie transakcje zakupu zboża, opartego na udzielonym kredycie, przechodziły przez Towarzystwo. Pod tym względem jednak Tow. Aproprowizacji miast pragnie uczynić poszczególnym miastom jaknajdalej idące ułatwienia.

Ponieważ następnie kredyt, udzielony na sfinansowanie zakupu zboża, jest kredytem P. K. K. P. więc jest koniecznym złożenie należytego zabezpieczenia jego. Jako takie Rząd uznał weksel, wystawiony przez poszczególne miasta z żyrem banku i T-wa.

Chcąc więc skorzystać z kredytu przyznanego, miasto musi, na podstawie decyzji Rady Miejskiej, uzyskać w jednym z miejscowych banków, uznanych przez P. K. K. P., poręczenie w formie żyra. Poręczenie powyższe da się o tyle bez większych trudności uzyskać, że bank nie ma potrzeby wyasygnowania funduszw, a weksel jego, złożony za pośrednictwem Towarzystwa w P. K. K. P. nie obciąża jego kredytu wekslowego w tejże Kasie.

W pewnych wypadkach, co do których masiałoby nastąpić porozumienie z T-wem, nie wyklucza się możności zamiast żyra banku, uznać za dostateczne żyro poważnej firmy handlowej lub odpowiedzialnych obywateli. Ponieważ wskazanem jest, aby miasta wystawiały nie jeden, lecz kilka weksli na ogólną sumę przyznanego miasta kredytu, weksle mogą być żyrowane przez różne firmy odpowiedzialne na sumę danego weksla.

Towarzystwo Aproprowizacji miast, z chwilą otrzymania weksla miasta, zaopatrzonego w żyro uzyska kredyt na daną sumę weksla w P. K. K. P. i będzie mogło przystąpić do zakupu zboża na potrzeby danego miasta, stosownie do nadeszanego jednocześnie z wekslem zamówienia.

Interes poszczególnego miasta, wymaga, aby rachunki za zboże, zakupione na podstawie jego weksli, były regulowane jaknajprędzej, przed upływem terminu trzymiesięcznego, na który weksel został wystawiony, za pomocą wpłat do P. K. K. P. na rachunek T-wa. Ze wpływy, otrzymane z regulacji rachunków powyższych, T-wo będzie mogło zakupywać dla tego samego miasta nowe partje zboża lub mąki. W ten sposób miasto, wystawiwszy raz jeden tylko weksel, będzie mogło kilka razy dokonać obrotu towarowego i zaopatrzyć się w ilości zboża większe, niż byłoby to możliwe przy jednorazowym wykorzystaniu kredytu i zapłaconia za towar dopiero w terminie płatności weksli.

Nadmienić należy, że każde miasto może korzystać i z mniejszej sumy, niż to wynosi przyznany mu kredyt, gdyż T-wo zakupi zboże na sumę wystawionego weksla, zmniejszoną tylko o koszt dyskonta.

T-wo będzie kupowało zboże wyłącznie na rynku wewnętrznym po cenach rynkowych.

Ze względu na ogólną konjunkturę pożądanem jest, aby miasta, pragnące korzystać z przyznanego im kredytu, możliwie jaknajszybciej na-

destały Towarzystwu niezbędne zapotrzebowania oraz weksel na samę zakupową z żyrem, tembardziej, że od intensywności i w dokonywaniu zakupów i sprawności w spłacaniu należności w P. K. K. P. uzależnione jest otrzymanie całego kredytu lub nawet wogóle dalsze jego wykorzystywanie.

Kronika miejska.

— **Ludność m. Łodzi.** Wydział Statystyczny Magistratu ukończył prowizoryczne obliczenia ludności na podstawie dokonanego spisu.

Ludność obecna Łodzi wynosi 451.815 w tej liczbie mężcz 204.760, kobiet 247.055 na sto mężczyzn przypada 121 kobiet.

Liczba ludności chwilowo nieobecnej wynosi 5092.

Z ogółu ludności obecnej przypada na polaków 266.301, czyli 58,9%.

Nie umie czytać 145.390 ludzi; po odliczeniu dzieci do lat 10 okaże się przeto że analfabeci wśród ludności dorosłej miasta stanowią mniej niż 10%.

— **Zaliczka na przyszłe podatki.** W związku z przyrzeczeniem Ministerstwa Skarbu co do zatwierdzenia projektów podatkowych magistratu m. Łodzi, mających na celu zrównoważenie budżeta miejskiego w myśl zasady samowystarczalności samorządów, Rada Miejska uchwaliła w ubiegłym tygodniu szereg projektów, które już zostały przesłane do Władz Nadzorczych.

Wobec tego jednak, że wymiar podatków nowych wymaga terminu conajmniej 3-miesięcznego, Magistrat wystąpił do Ministerstwa Skarbu o udzielenie krótkoterminowej zaliczki zwrotnej na rachunek wpływów z powyższych podatków, celem pokrycia wydatków związanych z podwyżką płac pracowników komunalnych.

— **Z Wydziału Opieki Społecznej** Na wniosek ławnika Wydziału Opieki Społecznej p. d. Kłuszyńskiej, Ma-

gistrat postanowił otworzyć nową zbiornię dla chłopców, gdyż istniejące obecnie pogotowie dla chłopców jest przepełnione.

— **Wolny handel i aprowizacja.** Magistrat na ostatniem posiedzeniu rozpatrywał wnioski zgłoszone przez ławnika Wydz. Zaprowiantowania Wilezyńskiego dotyczące zakresu działania wydziału w związku z wprowadzeniem wolnego handlu.

Postanowiono, że Wydz. Zaprowiantowania będzie zaopatrywał w żywność jedynie szpitale, przytulki i inne instytucje miejskie.

Przyszła kampanja aprowizacyjna Wydziału polegać będzie na tem, że Wydział co pewien czas będzie rzucał na rynek najniezbędniejsze produkty w celu obniżania cen.

Zgodnie z rozporządzeniem ministerjalnym ustaje wydawnictwo deputatów pracownikom miejskim.

Całkowita produkcja węgla, jak również cukru została zakupiona bądź przez przedsiębiorców, bądź przez odpowiednie konsoreja.

W związku z tem Magistrat postanowił zawiadomić ludność za pomocą ogłoszeń, że obowiązek zaopatrywania ludności przez miasto ustaje. Odtąd wszelkie produkty mogą być nabywane tylko w wolnym handlu.

— **Wstrzymanie remontu.** Wobec tego, że miasto nie otrzymało zaliczki na remont lokalu Kasy Chorych Magistrat postanowił dla braku funduszów na ten cel wstrzymać prace okolo remontu lokalu, aż do otrzymania odpowiedniej zaliczki od zainteresowanego ministerstwa.

— **Miejski Patronat Prawny Opieki Społecznej.** Biuro Miejskiego Patronatu Prawnego Opieki Społecznej otwarte zostało dla stron z dniam 15-go października 1921 r.

Lokal Patronatu mieści się przy ul. Moniuszki 10, I-sze piętro, pokój 1. Godziny przyjęć od 9—1.

Prawo do korzystania z usług Patronatu posiadają wszyscy mieszkańcy miasta, którzy wykażą się świadectwem ubóstwa.

Od składania świadectw abóstwa zwolnieni są: zdemobilizowani żołnierze oraz inwalidzi, o ile proszą Patronat o pomoc przy dochodzeniu uprawnień nabytych skutkiem służby w wojsku.

— **Stosunki wśród pracowników gazowni.** Związek zawodowy pracowników gazowni Rzpl. Polskiej wystąpił do Magistratu z protestem przeciwko postępowaniu Polskiego Związku Zawodowego, który korzystając ze swej przewagi w gazowni wkracza bezprawnie w kompetencje kierownictwa i dyrekcji gazowni, terroryzując i usuwając członków klasowego związku z lepszego stanowisk. Powołując się na szereg faktów związek klasowy domaga się, aby na przyszłość dyrekcja pertraktowała, z przedstawicielami związku klasowego i polskiego, a nie jak dotychczas jedynie ze związkiem polskim.

Jednocześnie związek klasowy zaznaczył, że zwraca się w powyższej sprawie do Rady Okręgowej Zawodowej o interwencję, względnie o wszczęcie akcji odwetowej.

Prezydent miasta, wychodząc z założenia, że Magistrat we wszystkich sprawach, dotyczących pracowników, wzywa do pertraktacji przedstawicieli wszystkich bez wyjątku związków, działających na terenie gospodarki miejskiej wydał polecenie dyrekcji gazowni, aby we wszystkich sprawach, dotyczących pracowników wzywano przedstawicieli obydwu organizacji zawodowych.

Celem polubownego rozstrzygnięcia sporów między wymienionymi związkami ma być wyłoniona komisja porozumiewawcza. Wreszcie przy angażowaniu nowych pracowników należy uwzględnić kandydatów obu związków proporcjonalnie do liczebności każdego związku.

— **Zjazd inspektorów mieszkaniowych.** W najbliższym czasie odbędzie się z inicjatywy magistratu m. Warszawy zjazd inspektorów mieszkaniowych z całej Polski.

Zjazd obradować będzie nad sposobami wykonania dekretu o

ochronie lokatorów oraz zajmie stanowisko wobec nasuwających się zagadnień.

Magistrat wydelegował na zjazd powyższy inspektora miejskiego (Urzędu Mieszkaniowego p. Forelle, polecając mu opracowanie odpowiednich wniosków na zjazd w myśl dyrektyw Magistratu.

— **Stacja położnicza dla matek nieślubnych.** Z inicjatywy Kawnika Wydz. Opieki Społecznej, p. D. Kłuszyńskiej, powstaje w mieście naszym instytucja, nader pożyteczna, mająca na celu zapewnienie opieki matkom nieślubnym.

Częste są wypadki, że służące znajdujące się w stanie brzemiennym są wydalane, tracąc nie tylko pracę, ale i dach nad głową. Losem tych nieszczęśliwych nikt się nie zajmuje. Pozbawione wszelkiej pomocy, a nieraz środków do życia, stają się wskutek braku opieki pastwą różnych chorób, co wpływa ujemnie na zdrowie noworodków. Odsetek śmiertelności dzieci nieślubnych jest zastraszająco wysoki. Wreszcie nie można pominąć milezieniem częstych wypadków dzieciobójstwa.

W miastach b. dzielnicy pruskiej jak np. w Poznaniu los matek nieślubnych zabezpieczony jest przez specjalną ustawę, dzięki czemu śmiertelność wśród dzieci nieślubnych w Poznaniu prawie że nie przewyższa ogólnej śmiertelności dzieci.

Z powyższych względów Magistrat, uznając założenie stacji położniczej dla matek nieślubnych za pożądane i konieczne, przychylił się do wniosku p. Kłuszyńskiej, apowalniając ją do wyszukania odpowiedniego lokalu i przedstawienia budżetu nowej instytucji.

— **Wycofanie banknotów.** Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa podaje do wiadomości powszechnej, że za zgodą Ministerjum Skarbu wycofuje z obrotu następujące bilety swojej emisji:

500-markowe wzoru biletów okupacyjnych z datą 15-go stycznia 1919 r.

podpisane przez dyrektorów: St. Karpińskiego, Chameca i skarbnika głównego M. Karpusa;

100-markowe z wizerunkiem Kościuszki, datowane 15 lutego 1919 r., podpisane przez dyrektorów: St. Karpińskiego, Chameca i skarbnika głównego M. Karpusa, na papierze różowawym i białym;

1000-markowe z wizerunkiem Kościuszki datowane 17 maja 1919 r. podpisane przez dyrektorów: L. Adama J. Zarzyckiego i skarbnika głównego M. Karpusa, na papierze różowawym i białym.

Powyższe bilety będą przyjmowane powszechnie do zapłaty, jak również we wszystkich oddziałach Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, urzędach, kasach skarbowych, kolejowych, pocztowych i wogóle w kasach instytucji państwowych na opłatę wszelkich należności tylko do 15 grudnia r. b.

Po tym terminie ustaje obowiązek przyjmowania biletów tych zapłaty. Mogą być one tylko wymienione na bilety II emisji jedynie w oddziałach Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej aż do 15 stycznia 1922 r.

Koszty przesyłek pocztowych, biletów, zgłaszanych do wymiany, ponosi ich posiadacz.

Z dniem 16 stycznia 1922 r. ustaje zupełnie obowiązek opłat wspomnianych biletów.

— **Rewindykacja kosztów utrzymania starców i kalek.** Na wniosek ławnika Wydz. Op. Społ. p. D. Kluszyńskiej, Magistrat upoważnił komisję rewizyjną do zbadania stanu materialnego pensjonarzy różnych przytułków, a mianowicie stwierdzenia, czy rodziny ich nie są w stanie utrzymać. W tym ostatnim wypadku będą one obarczone kosztami utrzymania. Tych którzy nie posiadają rodzin lub też rodziny niezamożne, a należą do stałych mieszkańców m. Łodzi — będzie miasto nadal utrzymywało, zaś za biednych mieszkańców innych gmin, miasto będzie rewindykowało koszty,

Również w przytułku dla starców i kalek znajdują się pensjonarze, którzy przepracowali w fabrykach łódzkich po kilkadziesiąt lat. Od właścicieli tych fabryk będzie się Wydz. Op. Społecz. domagał ponoszenia kosztów utrzymania swych byłych pracowników, którzy przy pracy sterali swe zdrowie. W razie niestosowania się przemysłowców do powyższego, będą opublikowane nazwiska nieobywatelskich pracowników.

Zarządzenia te poprawią stan materialny i aprowizacyjny pensjonarzy w przytułku starców i kalek.

— **Komisja Opieki Społecznej w Łodzi.** Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej wystąpiła z wnioskiem powołania do życia nowej komisji Opieki Społecznej. Wobec tego, że Komisja Opieki Społecznej w Łodzi już istnieje, Magistrat uchwalił zwrócić do Min. Pracy i Opieki Społecz. w sprawie przekazania kompetencji nowej komisji — istniejącej Komisji Opieki Społecznej w Łodzi.

— **Z gazowni miejskiej.** Przewodniczącym rady nadzorczej gazowni został wybrany na miejsce p. Wojewódzkiego były wice-prezydent p. inż. Klocman, a na członka rady nadzorczej z ramienia Magistratu — ławnik W. Badzian.

Różne.

W Sprawie chowu królików.

Sprawa chowu królików ma już swoją historję. Jednak do dziś dnia niema jeszcze mniej więcej ustalonego poglądu, co do użyteczności królika w gospodarstwie rolnem. Orędownicy upowszechnienia hodowli królików twierdzą, że masowy chów królików wpłynąłby nader wydatnie na aprowizację kraju i w krótkim czasie przyniósłby nieobliczalne zyski, ba, proponują nawet wprowadzenie przez Rząd „przymusu“ hodowli tych zwierząt. Inni zaś zapewniają, iż chów królików materialnych koi rzyści nie daje, kwalifikuje się jako

sport i zabawa. Tego rodzaju konkluzje powstają najczęściej skutkiem niedostatecznej znajomości przedmiotu i głębszego zrozumienia sprawy.

Ze chów królików ma określone podstawy ekonomiczne i jest czynnikiem pcządym, najlepszym tego dowodem jest popularność tej hodowli w Zachodniej Europie. Nie mamy nato danych, aby przypuszczać, iż chów królików w Polsce nie byłby również korzystnym.

Bagatelizować tej sprawy nie można, jak również zbyt „reklamować”, jak to czynią niektórzy hodowcy. W tak poważnych sprawach, jaką jest hodowla reklama powinna być wykluczona. Zastąpić ją winna ustawiczna, rozumna popularyzacja danej dziedziny wiedzy.—

Nowicjusz, przeczytawszy najczęściej małej wartości broszurkę o chowie królików, nabiera przekonania, że ten dział hodowli jest dostępnym dla każdego i nie potrzebuje znacznych wiadomości technicznych. W krótkim czasie smutna rzeczywistość dotkliwie go przekonywa, że chów królików potrzebuje dużej znajomości rzeczy i ustawicznych zabiegów. Następuje rozgoryczenie i ogół otrzymuje stanowczego przeciwnika chowu królików.

Co jednak moglibyśmy narazie zrobić, aby sprawę chowu królików pokierować na właściwe tory?

Przedewszystkiem przestać „rek-

amować” różne cudzoziemskie rasy „olbrzymów”, natomiast planowo krzewić wiadomości o życiu królika, jego żywieniu i. t. d.

1 Drogą organizacji kursów, wykładów, pogadanek, zawsze z „pokazem”;

2 drogą ustawicznej pomocy fachowej początkującym hodowcom, szczególnie w chwilach niepowodzeń;

3 drogą inicjowania i organizacji stowarzyszeń i związków hodowców królików na wzór istniejących już instytucyj tego rodzaju;

4 drogą organizacji zarodowych królikarni, przeważnie ras średniej wielkości, jako mniej żarłocznych i więcej odpornych na nasze warunki klimatyczne, jak również polskiego białego królika z nadzwyczaj poszukiwanem przez kuśnierzy futerkiem;

5 organizować zbyt produktów hodowli królików;

6 urządzać wystawy i konkursy królików i premjować starannych hodowców;

7 czuwać nad zdrowotnością królikarni zarodowych i walczyć z chorobami zakaźnymi królików.—

Kilka tych ogólnych uwag ma na celu uwypuklenie sprawy chowu królików wśród szeregu innych w zakresie produkcji zwierzęcej:

Zając się tą sprawą winni przede wszystkim ci, którzy pracują nad podniesieniem gospodarki rolnej w naszym kraju. —

Licytacje przymusowe.

Dnia 26 października 1921 r. od godz. 9-ej rano odbędą się licytacje przy ul.: Konstantynowska 30, stół, N.-Cegielińska 4, zegar, N.-Miejska 4, krzesło, Młynarska 14, maszyna do szycia, Gdańska 18, łastrowo, Szkolna 33, kanapa, Piotrkowska 87, taca platerowana, Konstantynowska, stół. Dnia 27 października 1921 r. od godz. 9-ej rano odbędą się licytacje przy ul.: Podleśna 6, stolik, Obywatelska 3 otomana, Placowa 11, stół, Wodny Rynek 10, stolik.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.

Odbito w tłoczni B-ci Holcman w Łodzi. ul. Zawadzka № 7.